

Nacionalni parkovi i
parkovi prirode RH

Stavovi i potrošnja posjetitelja: TOMAS 2006

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvijanja RH

Zagreb, 15. studenog 2007.

Dr.sc. Renata Tomljenović i Zrinka Marušić

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

Institut za turizam, Zagreb

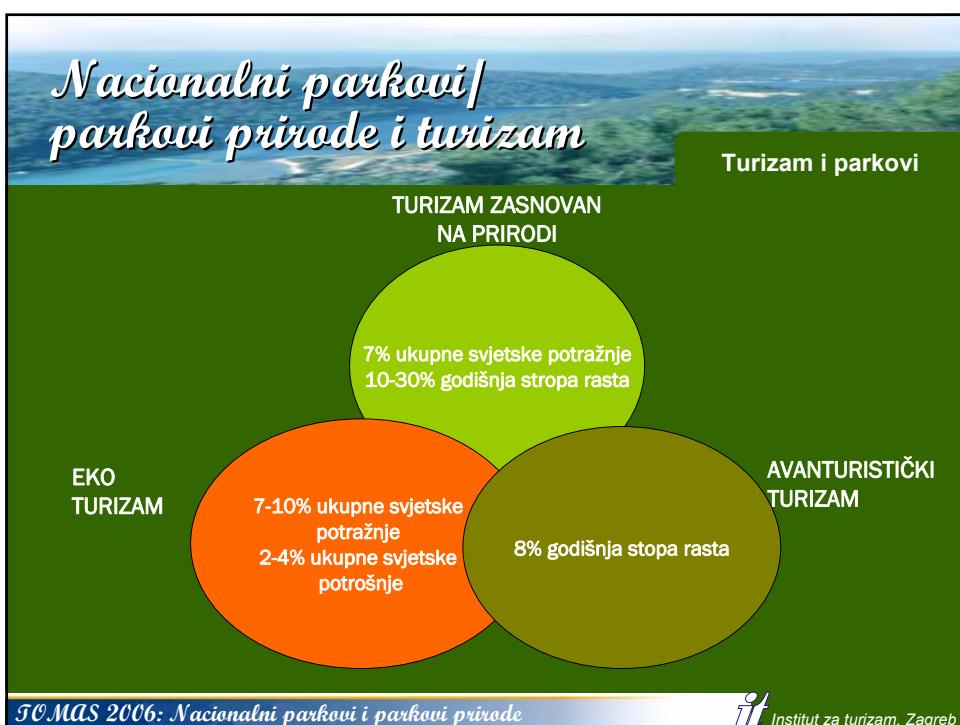
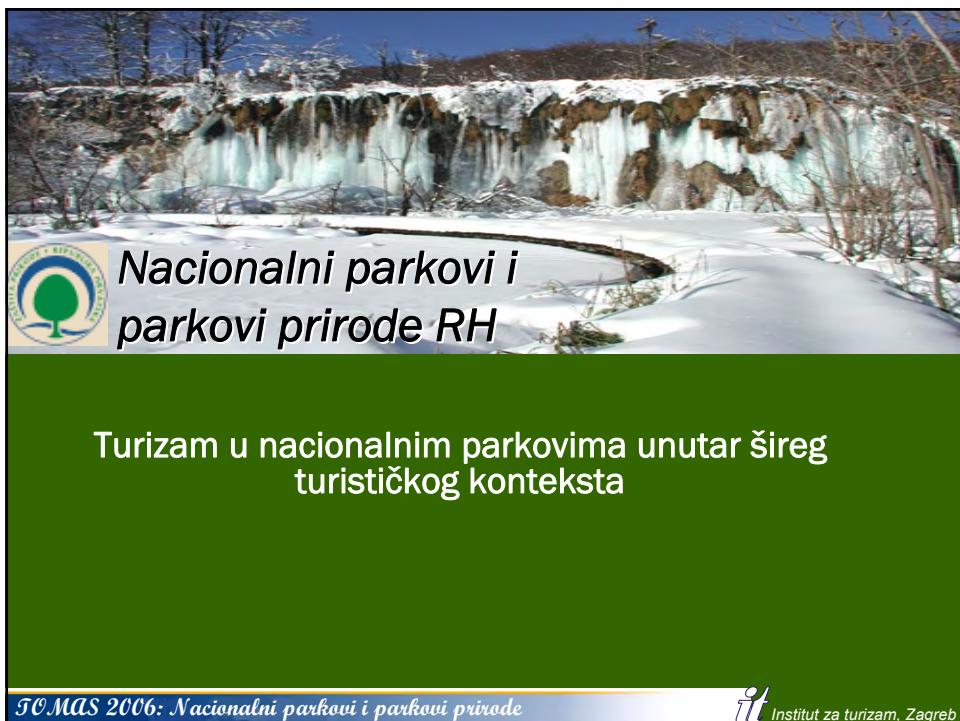
Sadržaj prezentacije...

- razmotriti turizam u nacionalnim parkovima unutar šireg turističkog konteksta
- dati pregled svjetske prakse istraživanja posjetitelja zaštićenih područja prirode
- osvrnuti se na povijest istraživanja posjetitelja ovim područjima u Hrvatskoj
- prikazati rezultate TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

Institut za turizam, Zagreb

Faktori koji utječu na potražnju za turizmom u prirodi

Turizam i nacionalni parkovi

- **Kada Euroljani biraju destinacije svojih putovanja najvažnija im je...**
  - očuvana priroda
  - ugodna klima
- **Potražnja u Europi raste najbrže za:**
  - zimskim turizmom (12 posto)
  - planinskim turizmom (8 posto)
    - u usporedbi s turizmom sunca i mora (3 posto)

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

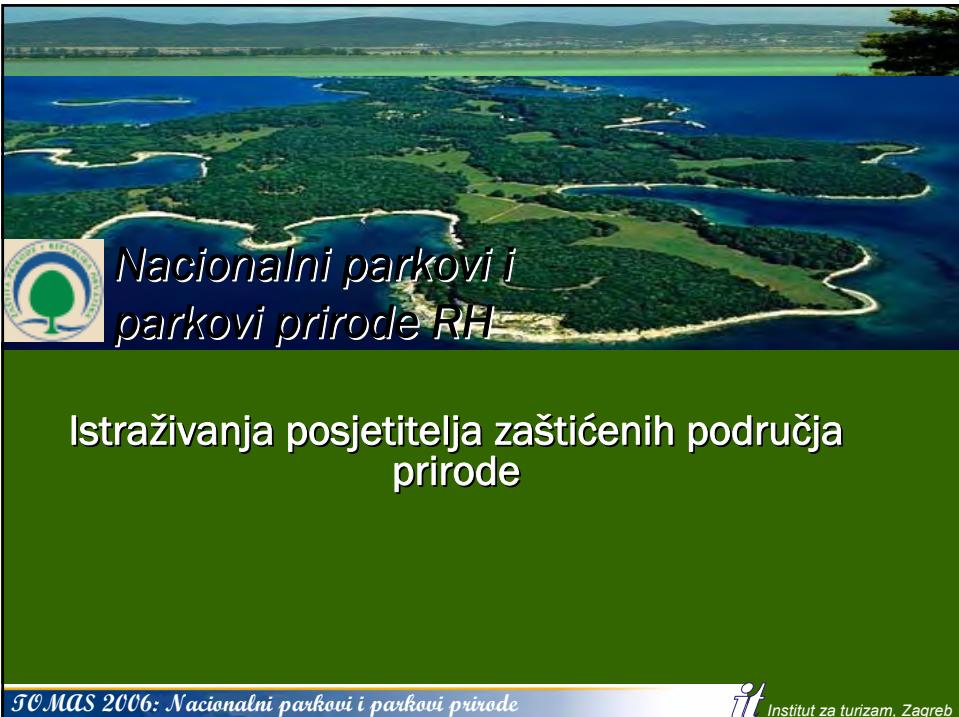
Nacionalni parkovi i parkovi prirode u turizmu zasnovanom na prirodi

Turizam i nacionalni parkovi

- **Iz perspektive posjetitelja**
  - parkovi su destinacije za sve veći broj turista privučenih prirodom
  - parkovi su dobro poznati brend – oni znače netaknuto, ali dostupnu prirodu
- **Iz perspektive društvene zajednice**
  - obično smješteni u ruralnim područjima, potiču cjelokupni društveno-ekonomski razvoj
- **Sa stajališta agencija koje financiraju parkove**
  - težnja da parkovi u što većoj mjeri samo-financiraju svoje aktivnosti, znači da prihodi od posjetitelja postaju sve važniji u poslovanju parkova

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

Nacionalni parkovi i parkovi prirode RH

Istraživanja posjetitelja zaštićenih područja prirode

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

Važnost istraživanja profila posjetitelja

Istraživanje posjetitelja

- Za učinkovito upravljanje parkovima potrebno je:
  - minimalizirati utjecaj posjetitelja na prirodne resurse
  - osmisliti kvalitetnu edukaciju posjetitelja te učinkovitu strategiju odnosa s javnošću
  - definirati i implementirati odgovarajuću razvojnu strategiju
  - upravljati parkom tako da se umanji rizik posjećivanja te osigura sigurnost posjetitelja
- ... što zahtijevaju znanja o profilu posjetitelja

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

*Istraživanje posjetitelja
u nacionalnim parkovima*

Istraživanje posjetitelja

- **Globalni pokazatelji o turizmu u nacionalnim parkovima ne postoje**
- **Sustavno praćenje profila posjetitelja i njihovog zadovoljstva u Kanadi i SAD-u**
- **PARKS CANADA**
  - upravlja s 37 nacionalnih parkova, koje je 2006. posjetilo 13 milijuna posjetitelja
  - Od 1995. provode standardizirano godišnje istraživanje zadovoljstva posjetitelja

TO MAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

Institut za turizam, Zagreb

*Istraživanje posjetitelja
u nacionalnim parkovima*

Istraživanje posjetitelja

Please fold before inserting into envelope

Big Cypress N.P.

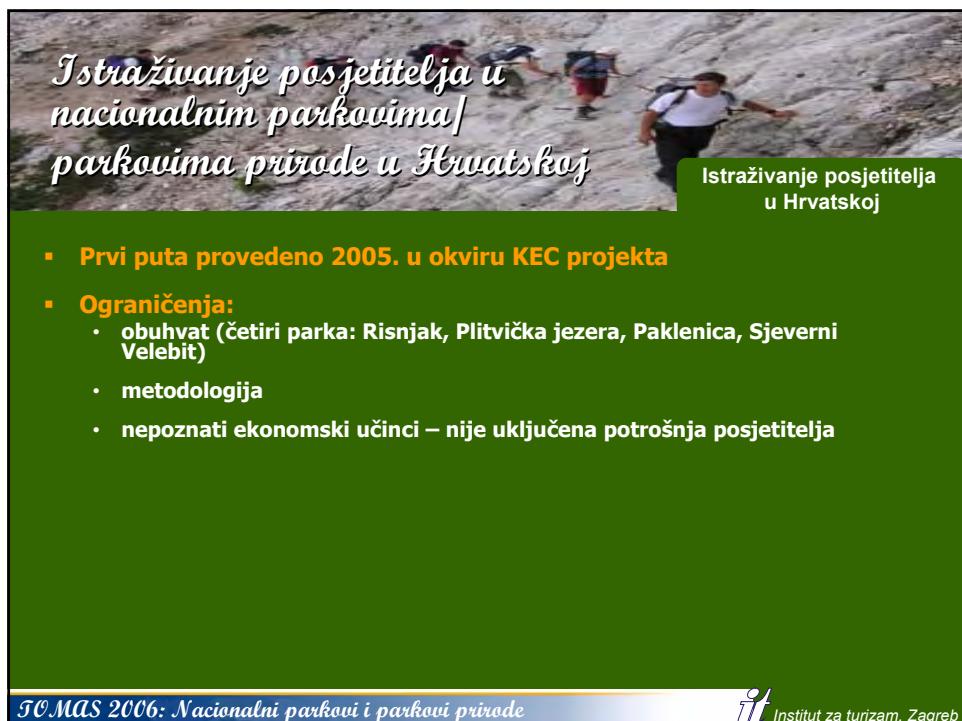
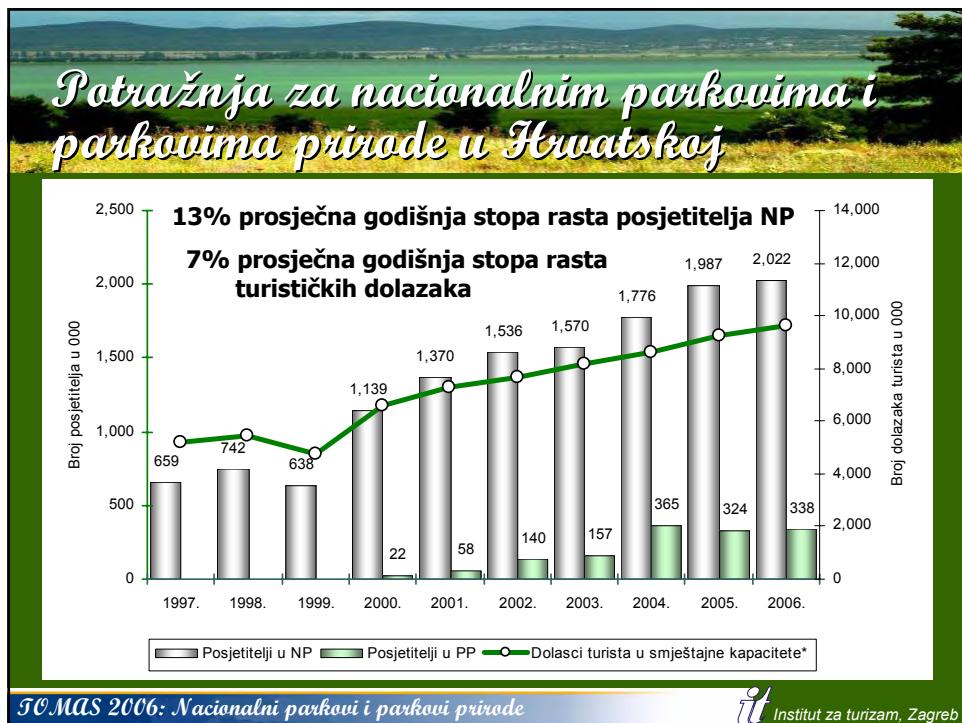
Please use blue or black ink or pencil		Your Opinion Count!		Comments		Fill in the circle that best describes your answer	
Park Facilities		Very	Good	Average	Poor	Very	Not used at all
Visitor center	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Exhibits (indoor and outdoor)	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Walkways, trails, and roads	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Campgrounds and/or picnic areas	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Visitor Services							
All visitors park employees	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Park map or brochure	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Ranger programs	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Commercial services in the park	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Recreational Opportunities							
Learning about nature, history, and culture	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Outdoor recreation (swimming, boating, hiking, etc.)	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Information	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
Overall quality of facilities, services, and recreation opportunities	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐
This park was established in your opinion, when?	<input type="text"/>						
Is there anything else facilities, services, or recreation opportunities?	<input type="text"/>						

Serving the Visitor 2005
A Report on Visitor Use in National Park System

Institut za turizam, Zagreb

TO MAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

Institut za turizam, Zagreb

Nacionalni parkovi i
parkovi prirode RH

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

Institut za turizam, Zagreb

Tržišna istraživanja
Tomas

TOMAS – Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj

- TOMAS Ljeto 1987, 1989, 1994, 1997, 2001, 2004, 2007
- TOMAS Nautika 2001, 2004, 2007
- TOMAS Zagreb 1998, 2003, 2005, 2006
- TOMAS Tranzit 2005
- TOMAS Brodska kružna putovanja 2006

TOMAS Nacionalni parkovi i parkovi prirode 2006

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

Institut za turizam, Zagreb

TOMAS 2006:
Istraživanje posjetitelja

1. Dobiti osnovne pokazatelje o turističkoj potražnji koji će koristiti:

- parkovima
  - u razvoju planova upravljanja tokovima posjetitelja
  - u osmišljavanju novih proizvoda i usluga
  - u kreiranju i implementaciji učinkovitih promotivnih strategija
- široj društvenoj zajednici
  - u razvoju komplementarnih proizvoda/usluga i promociji

2. Razviti i testirati metodologiju istraživanja

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

TOMAS 2006:
Istraživanje posjetitelja

- Socio-demografski profil posjetitelja i životni stil vezan uz prirodu
- Motivacija za posjet parku i izvori informacija
- Obilježja dolaska i boravka u parku
- Aktivnosti u parku i potrošnja
- Zadovoljstvo uslugama i proizvodima parkova
- Namjera ponovnog posjeta parkovima

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

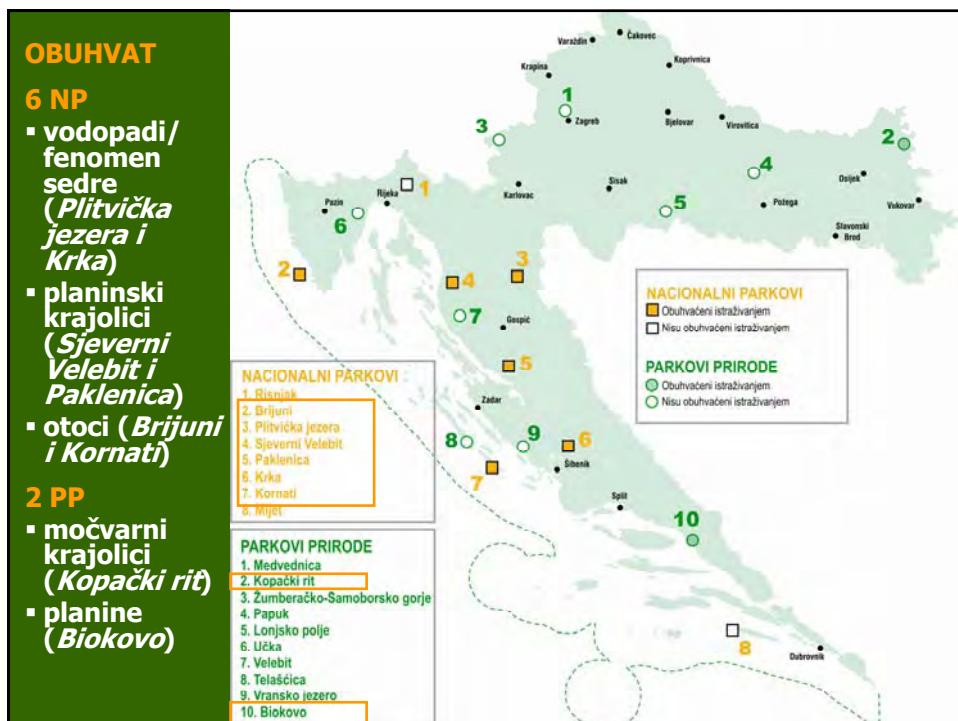
Metodologija istraživanja

Način prikupljanja podataka

- **Vrsta istraživanja**
  - Primarno
- **Način prikupljanja podataka**
  - osobnim intervjuom s posjetiteljima prilikom izlaska iz parka
- **Instrument**
  - strukturirani upitnik na deset jezika

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

Metodologija istraživanja

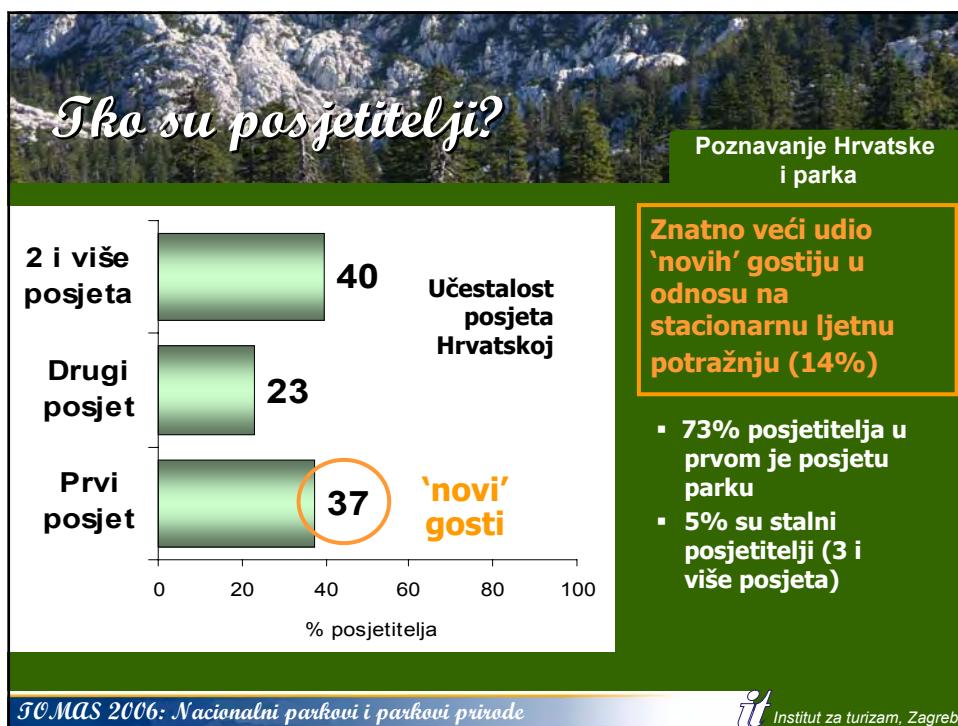
Uzorak

- **Populacija**
  - posjetitelji (18+) 6 NP i 2 PP u razdoblju lipanj – listopad 2006.
- **Uzorak**
  - stratificirani slučajni uzorak
  - stratumi: parkovi, mjeseci, zemlja porijekla posjetitelja (domaći/inozemni)
- **Alokacija**
  - proporcionalna prometu u 2005. uz osiguranje dovoljnog broja posjetitelja prema parku
- **Veličina uzorka**
  - 2.258 posjetitelja
- **Rezultati ponderirani**
  - prometom (broj posjetitelja) ostvarenim u 2006. godini (reprezentativnost)

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

Tko su posjetitelji?

Životni stil

- **58% posjetitelja u prvom je posjetu zaštićenom prirodnom području u posljednjih 12 mjeseci**
- **8% članovi su udruženja posvećenog zaštiti prirode/ekologiji, planinarskog društva i sl.**
- **9% pretplaćeno je na časopis o prirodi/ekologiji i sl. (National Geographic, GEO, Hrvatski planinar)**

⇒ **Većina posjetitelja parkova pripada grupi 'prirodom privučenih' posjetitelja**

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

Tko su posjetitelji?

Razlike između parkova (1)

Mlađi od prosjeka su posjetitelji:

- NP Paklenica (37 godina) i NP Krka (38 godina)
- Poljaci (37 godina), Britanci (38 godina), domaći (38 godina)

Natprosječno obrazovani su posjetitelji:

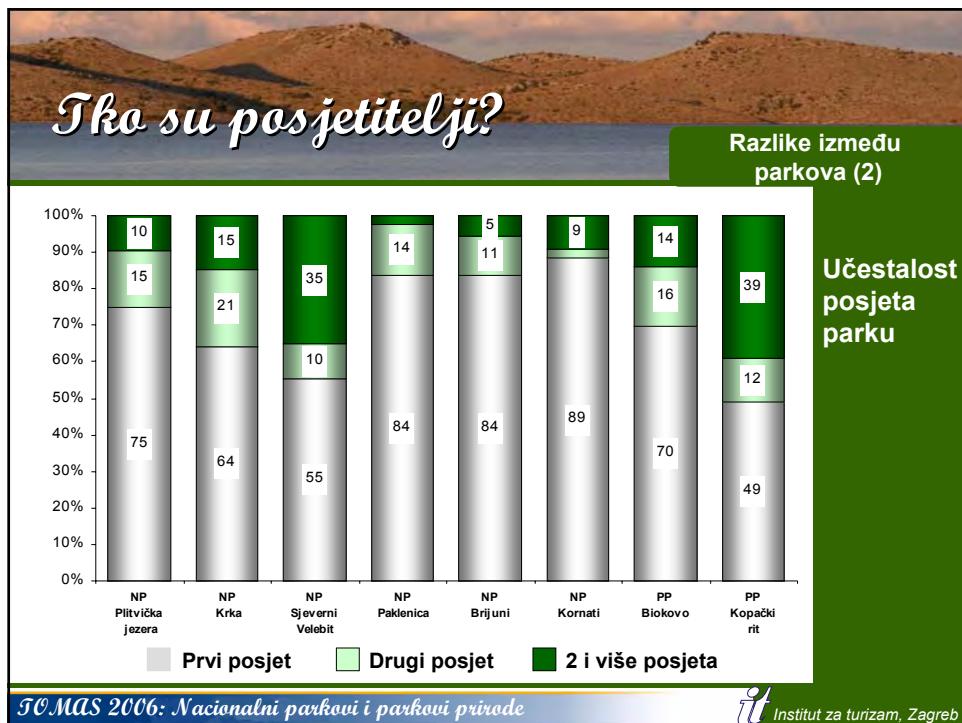
- NP Paklenica
- Britanci i Francuzi

Najviše 'novih' gostiju Hrvatske među posjetiteljima:

- NP Kornati (52%)
- Francuzima (64%), Britancima (50%) i Poljacima (48%)

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

Motivi posjeta...

Glavni motivi posjete parkovima su:

- upoznavanje prirodnih ljepota (50%)
- želja za upoznavanjem parka općenito (48%)

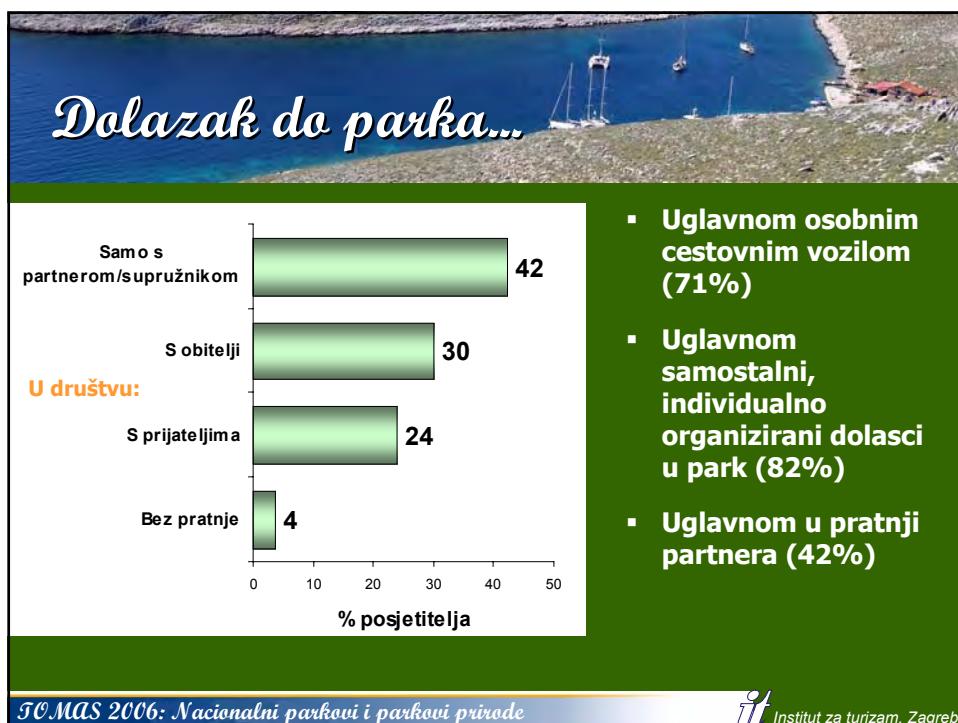
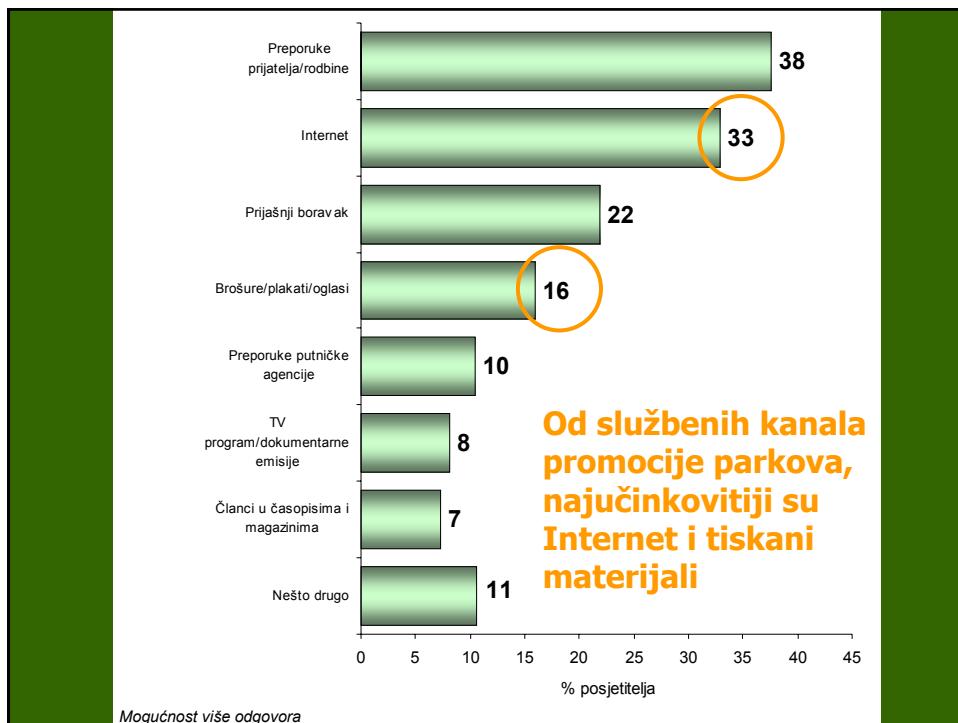
⇒ **Većina posjetitelja parkova pripada grupi
‘prirodom privučenih’ posjetitelja**

Ostali motivi:

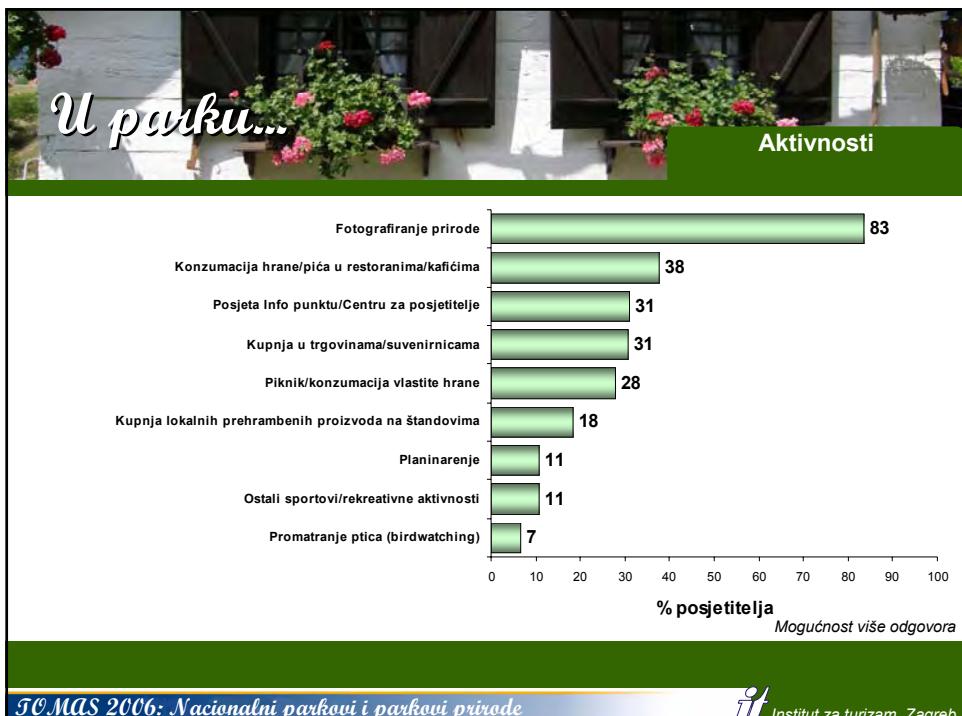
- odmor i opuštanje (29%)
- uživanje u panoramskoj vožnji ili razgledu parka,
razgledavanje kulturnopovijesnih spomenika u parku te
bijeg iz svakodnevne rutine (16 do 20%)

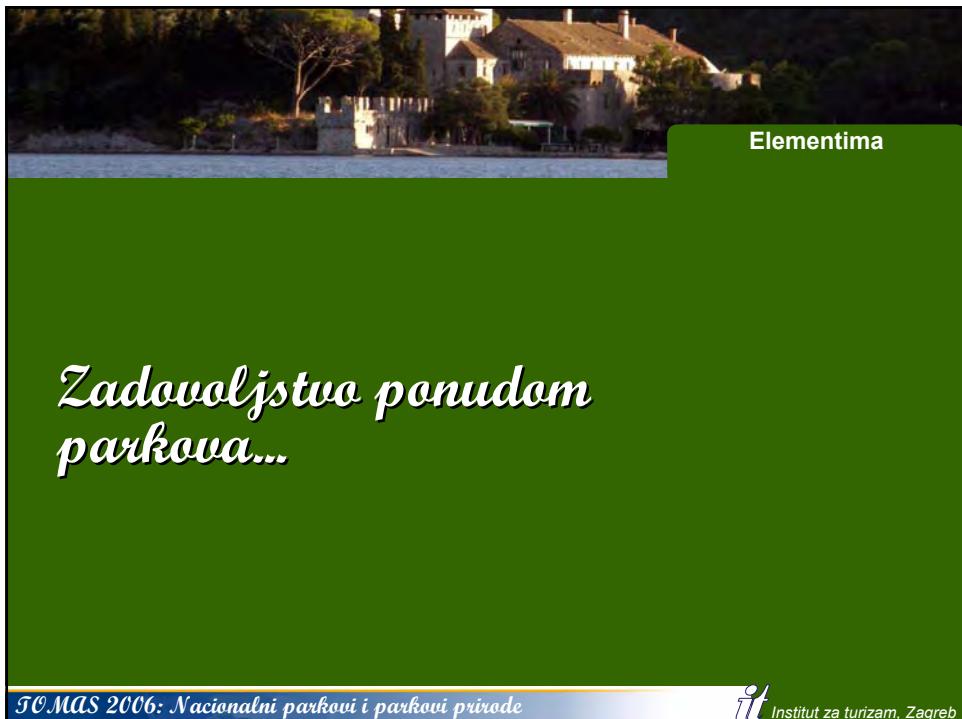
Izvor informacija o parku...

Elementima

Zadovoljstvo ponudom parkova...

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

STUPANJ ZADOVOLJSTVA PONUDOM PARKA	
Čistoća parka općenito	
Uređenost staza	
Poznavanje parka od strane djelatnika	Vrlo visok
Gostoljubivost djelatnika parka	
Kvaliteta prijevoza unutar parka	
Jasnoća kretanja unutar parka	
Interpretacijske ploče	
Kvaliteta informativnih materijala	
Dostupnost informativnih materijala	Visok
Dostatnost ugostiteljskih objekata	
Kvaliteta označavanja parka na prometnicama	
Kvaliteta ugostiteljskih objekata	
Popratni sadržaji parka (edukacija, izleti i sl.)	
Suveniri	
Dostupnost informacija o parku prije polaska	Srednji
Čistoća WC-a	
Parkiralište	
Cijena ulaznica	
Dostatnost WC-a	Nizak

Zadovoljstvo ponudom parkova...

Moguća poboljšanja

Da upravljaju parkom, posjetitelji bi (37% primjedbi) poboljšali:

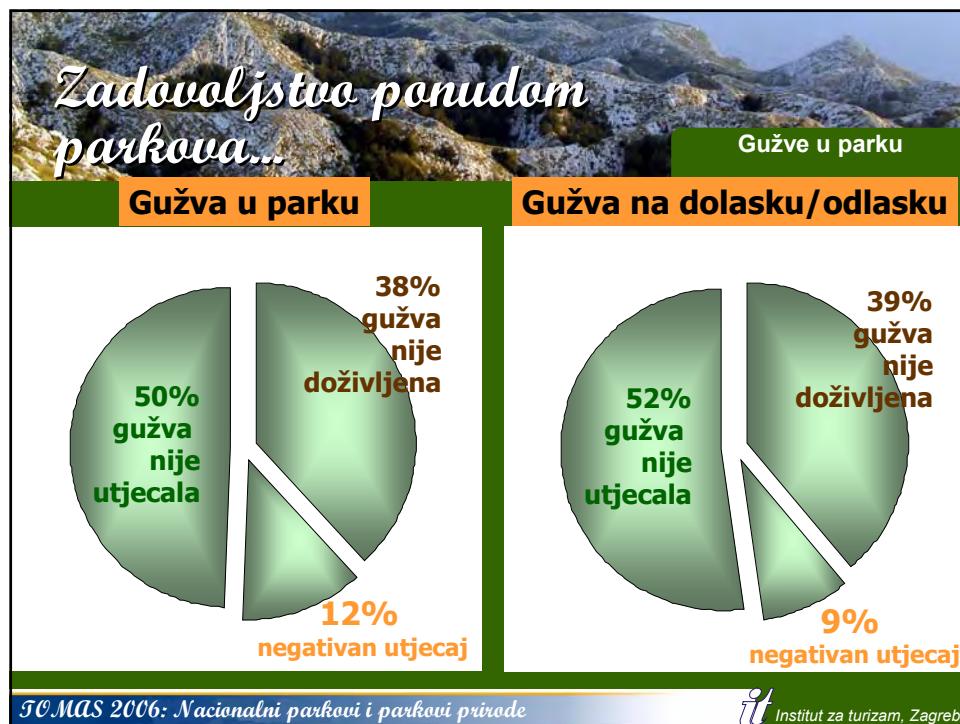
- staze, puteve, šetnice, rukohvate, klupe
- stupanj čistoće u parku, dostatnost kanti za otpatke
- označavanje u parku, info table na više jezika
- ponudu trgovina
- mogućnosti za rekreatiju
- sadržaje za djecu/osobe s posebnim potrebama
- uređenost okoliša, infrastrukture, objekata

Slijede primjedbe vezane uz :

- prometnu infrastrukturu (15%),
- cijene (12%)...

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

Namjera ponovnog posjeta...

Namjera posjete parka tijekom 2007.-2008.	% posjetitelja
Nacionalni parkovi	
Plitvička jezera	21.5
Krka	24.5
Sjeverni Velebit	7.0
Paklenica	9.8
Brijuni	15.4
Kornati	16.9
Risnjak	5.6
Mljet	16.1

- Nacionalni parkovi imaju veću tržišnu prepoznatljivost od parkova prirode

- Nacionalni parkovi s fenomenom vode turistima su najprivlačniji

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

Kako koristiti ove rezultate?

- **Ministarstva i HTZ**
  - osnova za razvoj proizvoda vezanih za zaštićena prirodna područja
  - podloga za tržišno pozicioniranje i promociju
- **Parkovi**
  - izrada planova upravljanja, osmišljavanja novih sadržaja i usluga
  - promocija i distribucija
- **Privredni sektor**
  - bolje planiranje turističkih proizvoda vezanih uz posjete nacionalnim parkovima/parkovima prirode

TOMAS 2006: Nacionalni parkovi i parkovi prirode

 Institut za turizam, Zagreb

- **Istraživanje provoditi kontinuirano svake dvije godine**
- **Proširiti obuhvat**
  - geografski: na sve nacionalne parkove i većinu parkova prirode
  - vremenski: proširiti razdoblje anketiranja
- **Nastaviti suradnju s parkovima**
  - u razvoju upitnika
  - unaprjeđenju metode prikupljanja podataka
  - asistiranju u primjeni podataka pri izradi godišnjih planova upravljanja i marketingu